3. DECEMBER

TIL VALG OM RETS- OG POLITISAMARBEJDE

Den 3. december 2015 skal danskerne stemme om, hvorvidt det nuværende retsforbehold skal omdannes til en tilvalgsordning.

INFORMATION OM FOLKEAFSTEMNINGEN OM RETSFORBEHOLDET

LÆS OM

DET STEMMER VI OM 3
JA ELLER NEJ? 4
TILVALGSORDNINGEN 6
RETSOMRÅDER 7
BØRN OG FAMILIE 8
POLITISAMARBEJDE OG EUROPOL 9
ASYL OG INDVANDRING 10
STRAFFERET 11
HANDEL OVER GRÆNSER 12
SCHENGEN-SAMARBEJDE 13
PARALLELAFTALER 14
FREMTIDIGE RETSAKTER 15

HVAD BETYDER

MELLEMSTATSLIGT SAMARBEJDE?

I EU betyder mellemstatsligt samarbejde, at EU-reglerne skal godkendes og vedtages af medlemslandenes egne parlamenter – i Danmarks tilfælde Folketinget – og at reglerne skal gennemføres i medlemslandenes egne love. I mellemstatsligt samarbejde skal alle medlemslande være enige om nye EU-regler, før de bliver vedtaget. Siden Lissabon-Traktaten i 2009 har det ikke været muligt at vedtage denne type af retsakter på området for retlige og indre anliggender.

OVERSTATSLIGT SAMARBEJDE?

Overstatsligt samarbejde betyder, at EU's medlemslande sammen med Europa-Parlamentet kan lave regler, der har direkte virkning i de enkelte medlemslande. Europa-Kommissionen kan også på særlige områder lave regler og træffe afgørelser, der har direkte virkning i de enkelte medlemslande.

SUVERÆNITETSAFGIVELSE?

Grundloven giver mulighed for, at Danmark i nærmere bestemt omfang ved lov kan overlade beføjelser, der tilkommer danske myndigheder, til mellemfolkelige myndigheder som f.eks. EU. Danmark har overladt sådanne beføjelser til EU, så EU – på visse områder – f.eks. kan lovgive med direkte virkning for danske borgere.

OMRÅDET FOR RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER?

Området for retlige og indre anliggender omfatter de dele af EU-samarbejdet, der handler om civilret (herunder familieret og handel over grænser), strafferet, politisamarbejde, Schengen-samarbejde (grænsesamarbejde og visum) samt asyl og indvandring.

RETSAKT?

En retsakt er en fællesbetegnelse for en lov, en regel eller en beslutning. Der findes forskellige former for EU-retsakter: forordninger, direktiver og afgørelser.

DET STEMMER VI OM

Den 3. december 2015 skal danskerne stemme om, hvorvidt det nuværende retsforbehold skal omdannes til en tilvalgsordning.

Den 3. december 2015 skal vi til folkeafstemning i Danmark. Vi skal tage stilling til, om vi vil omdanne det danske retsforbehold til en tilvalgsordning.

Danmark har haft et retsforbehold siden 1993. Retsforbeholdet betyder, at Danmark kun deltager i EU's samarbejde om retlige og indre anliggender på såkaldt mellemstatsligt niveau. Siden 1993 er samarbejdet om retlige og indre anliggender gradvist flyttet fra mellemstatsligt til overstatsligt niveau.

Derfor deltager Danmark ikke i ny EU-lovgivning om blandt andet strafferet og politisamarbejde. I foråret 2016 forventes EU at vedtage en ny forordning om Europol, som Danmark derfor ikke kan deltage i.

Partierne Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti står bag et fælles forslag om, at vi omdanner retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Vi vil fortsat have et retsforbehold, men med tilvalgsordningen kan Danmark fremover selv vælge, hvilke dele af EU's samarbejde om retlige og indre anliggender vi vil deltage i.

Der skal vedtages et lovforslag i Folketinget for at omdanne retsforbeholdet til tilvalgsordningen. Lovforslaget indebærer, at vi afgiver suverænitet. Det er grunden til, at vi skal til folkeafstemning.

Denne pjece giver en introduktion til tilvalgsordningen, og hvad den vil betyde for Danmark. Du kan finde mere information på www.3december.dk.

JA

HVIS VI STEMMER JA

... bliver det nuværende retsforbehold omdannet til en tilvalgsordning. Det betyder, at Danmark fremover selv kan vælge, hvilke EU-retsakter på området for retlige og indre anliggender vi vil deltage i.

Samtidig betyder det, at Danmark tilslutter sig 22 eksisterende retsakter på det strafferetlige og civilretlige område, og at Danmark kan fortsætte i Europol-samarbejdet.

LÆS OFTE STILLEDE SPØRGSMÅL OG SVAR OM RETSFORBEHOLDET OG TILVALGSORDNINGEN PÅ WWW.3DECEMBER.DK

NEJ

HVIS VI STEMMER NEJ

... fastholdes det nuværende retsforbehold. Retsforbeholdet betyder, at Danmark ikke deltager i EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender.

Hvis Danmark fremover skal samarbejde med EU på et konkret område, f.eks. Europol, skal vi søge om en såkaldt parallelaftale. Danmark har ikke krav på at få en sådan aftale.

Det betyder også, at Danmark ikke kan deltage i udviklingen af de retsakter, som vi er en del af i dag, når de ændres og bliver overstatslige. En konsekvens heraf er, at Danmark må forlade Europol-samarbejdet.

TILVALGSORDNINGEN

Tilvalgsordningen betyder, at Danmark fra sag til sag kan beslutte, hvilke dele af EU's samarbejde om retlige og indre anliggender vi vil deltage i.

I dag betyder retsforbeholdet, at Danmark ikke deltager i EU's samarbejde om retlige og indre anliggender. Hvis vi stemmer ja til at omdanne forbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv vælge, hvilke retsakter på området for retlige og indre anliggender vi ønsker at deltage i.

Aftalepartierne – Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti – har besluttet, at vi i tilfælde af et ja samtidig vil tilslutte os 22 eksisterende retsakter på områderne politisamarbejde, strafferet, børn og familie samt handel over grænserne, ligesom vi vil tilslutte os den kommende Europol-forordning, når den bliver vedtaget.

Den danske tilvalgsordning er opbygget efter den samme model, som Storbritannien og Irland har i dag.

HVAD SÅ MED RETSFORBEHOLDET?

Et ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning ændrer ikke ved, at Danmark fortsat har et forbehold på området. Men vi får en ret til at deltage i konkrete dele af samarbejdet, hvis vi vil.

Hvis Danmark vælger ikke at tilslutte sig en konkret retsakt, vil vi ikke deltage i eller være bundet af den pågældende retsakt. Tilvalgsordningen indeholder ikke noget krav om, at Danmark efter et vist tidsrum tilslutter sig en retsakt. Danmark kan vælge permanent at stå uden for retsakten. Danmark er heller ikke forpligtet til at tilslutte sig ændringer til en retsakt.

Læs om de 22 retsakter og den kommende Europol-forordning og se konkrete eksempler på, hvad tilvalgsordningen vil betyde, på www.3december.dk.

RETSOMRÅDER

Cirklerne viser de retsområder, som er omfattet af det danske retsforbehold. På de følgende sider kan du læse om de enkelte retsområder.

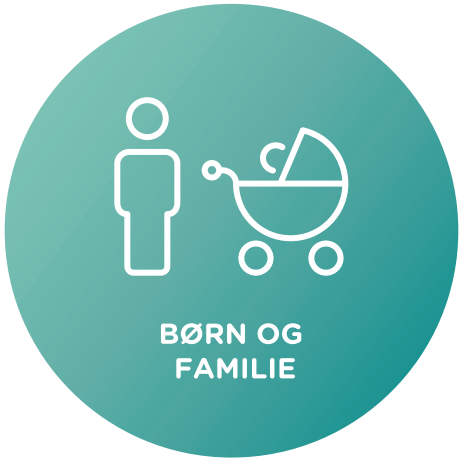

BØRN OG FAMILIE

På det familieretlige område arbejder EU for, at alle borgere i EU har mulighed for at gøre deres rettigheder gældende i andre EU-lande.

Det gælder f.eks. i sager, der handler om arv, skilsmisse, separation, forældreansvar (forældremyndighed, samvær og børnebortførelser) samt børne- og ægtefællebidrag.

Derfor har EU vedtaget en række regler om, hvordan børne- og familiesager på tværs af grænserne skal håndteres. Samtidig skal reglerne overordnet gøre det nemmere og mere effektivt at behandle de familieretlige sager på tværs af grænserne. EU's regler på området gælder kun sager, der går på tværs af grænserne. EU kan altså ikke regulere, hvordan interne danske sager skal håndteres.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte, hvilke EU-retsakter på det familieretlige område vi vil deltage i. Samtidig tilslutter Danmark sig fire eksisterende retsakter på området. De fire retsakter handler blandt andet om arveret, forældreansvar og underholdspligt.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark fortsat ikke i retsakter på det familieretlige område.

POLITISAMARBEJDE OG EUROPOL

Det europæiske politisamarbejde har til formål at skabe et højt niveau af sikkerhed for alle borgere i EU.

Politisamarbejdet sker både direkte mellem politimyndighederne i medlemslandene og gennem den fælles europæiske politienhed, Europol, som har været rammen for EU's politisamarbejde siden 1998. Danmark har været med fra starten. Politiet i medlemslandene udveksler oplysninger via Europol om blandt andet menneskesmugling, narkotikakriminalitet og andre typer af kriminalitet på tværs af grænserne.

Europol behandler oplysningerne i et fælles informationssystem og kan hjælpe politiet i medlemslandene med at identificere gerningsmænd og med at etablere fælles politiindsatser for at efterforske sager på tværs af grænserne.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte, hvilke retsakter på området for politisamarbejde vi vil deltage i. Samtidig tilslutter Danmark sig tre eksisterende retsakter, der handler om efterforskningskendelser og politi-tilhold, og vil tilslutte sig det forordningsforslag om Europol, som forventes at blive vedtaget i foråret 2016.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark ikke i nye retsakter om politisamarbejde. Danmark kan desuden ikke deltage i udviklingen af de retsakter om politisamarbejde, som vi er en del af i dag, når de ændres og bliver overstatslige.

EU-landenes samarbejde om asyl og indvandring har til formål at skabe et område uden indre grænsekontrol med en fælles europæisk asyl- og indvandringspolitik.

EU arbejder blandt andet på at sikre en bedre forvaltning af indvandringen, at skabe et fælles europæisk asylsystem og at bekæmpe ulovlig indvandring.

Danmark deltager i dag på mellemstatsligt niveau i to retsakter på området for asyl og indvandring via en parallelaftale. Det drejer sig om Dublin III-forordningen og Eurodac-forordningen.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte, hvilke EU-retsakter på området for asyl og indvandring vi vil deltage i. Selv om danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, har aftalepartierne besluttet, at Danmark ikke vil tilslutte sig EU-retsakter på området for asyl og indvandring, som Danmark i dag står uden for.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark fortsat ikke i retsakter på området for asyl og indvandring.

Formålet med EU's strafferetlige samarbejde er at skabe et højt niveau af sikkerhed for borgerne i EU.

Medlemslandene arbejder sammen om at forebygge og bekæmpe kriminalitet i Europa – fra menneskehandel og overgreb mod børn, ulovlig handel med narkotika og våben til korruption og bedrageri.

Samarbejdet om strafferet betyder blandt andet, at medlemslandene arbejder sammen om retshjælp, udlevering af kriminelle, og at medlemslandene skal anerkende retsafgørelser fra andre medlemslande. Samtidig betyder samarbejdet, at straffelovgivningen i medlemslandene bliver mere ensartet.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte, hvilke EU-retsakter på det strafferetlige område vi vil deltage i. Samtidig tilslutter Danmark sig fem eksisterende retsakter på området. De handler blandt andet om bekæmpelse af menneskehandel, cybercrime og falskmøntneri.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark ikke i nye retsakter om strafferetligt samarbejde. Danmark kan desuden ikke deltage i udviklingen af de retsakter om strafferetligt samarbejde, som vi er en del af i dag, når de ændres og bliver overstatslige.

HANDEL OVER GRÆNSER

På det civilretlige område arbejder EU for at gøre det nemmere at løse såkaldte civilretlige tvister, der involverer borgere eller virksomheder i flere medlemslande.

Det er f.eks. tvister, der kan opstå, når borgere eller virksomheder handler med hinanden. Det sker gennem regler om, hvordan domstolene skal behandle grænseoverskridende sager, og hvordan domstolenes afgørelser kan gennemføres i andre medlemslande. Der er også regler om, i hvilket EU-land og efter hvilket lands regler en bestemt sag skal behandles.

EU's regler på området gælder kun sager, der går på tværs af grænserne. EU kan altså ikke regulere, hvordan interne danske sager skal håndteres.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte, hvilke EU-retsakter på det civilretlige område vi vil deltage i. Samtidig tilslutter Danmark sig ti eksisterende retsakter på området. De handler blandt andet om konkurs, mægling og småkrav.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark fortsat ikke i retsakter på det civilretlige område.

SCHENGEN-SAMARBEJDE

Schengen-samarbejdet er EU's samarbejde om fri bevægelighed over grænserne.

Schengen-samarbejdet blev etableret i 1985 som et samarbejde uden for det daværende EF. Med Amsterdam-Traktaten i 1999 blev samarbejdet gjort til en del af EU's traktater. Det betød, at Schengen-samarbejdet blev omfattet af det danske retsforbehold.

For at Danmark kunne fortsætte med at deltage i Schengen-samarbejdet, fik vi indført en særlig ordning i Amsterdam-Traktaten. Ordningen betyder, at Danmark har seks måneder til at beslutte, om vi vil tilslutte os nye retsakter inden for Schengen-samarbejdet. Danmark har tilsluttet sig alle de Schengen-retsakter, som de andre medlemslande og Europa-Parlamentet har vedtaget.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, bliver Danmark bundet af de eksisterende Schengen-retsakter på overstatsligt niveau. Når Danmark fremover tilslutter sig nye retsakter, bliver der tale om et egentligt tilvalg af retsakterne.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, fastholdes den eksisterende Schengen-ordning, og både de eksisterende Schengen-retsakter og nye Schengen-retsakter vil være bindende for Danmark på mellemstatsligt grundlag.

PARALLELAFTALER

En parallelaftale er en særlig aftale mellem EU og Danmark, der giver Danmark mulighed for at deltage på mellemstatsligt niveau i en retsakt, som vi står uden for som følge af retsforbeholdet.

For at få en parallelaftale skal Danmark anmode Europa-Kommissionen om tilladelse. Europa-Kommissionen tager stilling til anmodningen og kan derefter vælge at indlede forhandlingerne. Europa-Kommissionen skal have et forhandlingsmandat fra de øvrige medlemslande i Ministerrådet. Europa-Kommissionen har dog også mulighed for at afvise anmodningen. I så fald kan Danmark ikke få en parallelaftale. En parallelaftale skal i sidste ende godkendes af Europa-Parlamentet.

Danmark har i dag parallelaftaler om fire retsakter, mens vi har fået afslag på anmodning om parallelaftaler om to andre retsakter.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, tilslutter Danmark sig de fire retsakter, som vi i dag har parallelaftaler om. Det betyder, at Danmark herefter vil være med i retsakterne på lige fod med de andre medlemslande.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, fortsætter de eksisterende parallelaftaler uændret.

FREMTIDIGE RETSAKTER

At omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning betyder, at Danmark fremadrettet selv kan beslutte, hvilke dele af samarbejdet vi vil deltage i.

Danmark kan altså beslutte fra sag til sag, om vi vil tilslutte os nye retsakter på området for retlige og indre anliggender.

DET BETYDER TILVALGSORDNINGEN

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, er Danmark ikke forpligtet til at deltage i fremtidige retsakter.

Når Danmark fremover skal tage stilling til, om vi vil tilslutte os nye retsakter, vil det følge den almindelige procedure for, hvordan Danmark træffer beslutninger i EU-sager. Det betyder, at regeringen fremlægger sagen i Folketingets Europaudvalg, hvor Folketingets partier skal tage stilling til, om den eller de konkrete retsakter skal tilvælges eller ej.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, fastholdes det nuværende retsforbehold. Retsforbeholdet betyder, at Danmark ikke deltager i EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender.

**BLIV KLOGERE PÅ,
HVAD VI SKAL STEMME OM,
PÅ WWW.3DECEMBER.DK**

3. DECEMBER
TIL VALG OM RETS- OG
POLITISAMARBEJDE

JUSTITSMINISTERIET

UDENRIGSMINISTERIET
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF DENMARK

Henvendelse om udgivelsen kan ske til: Justitsministeriet, Slotsholmsgade 10, 1216 København K, telefon 72268400, e-mail jm@jm.dk.
ISBN 978-87-92760-53-1. Elektronisk publikation 978-87-92760-55-5. Indhold & design: Radius Kommunikation A/S. Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk A/S.
Web: Pjecen kan hentes på www.3december.dk.